

Három nagykörút

Hol lesznek az új nagy építkezések?
A Duna-parti Montmartre

Mit ad Budapestnek a következő 25 év?

Két olyan forrásmunka van már, amely lehetővé teszi, hogy felvázoljuk a holnapot: a főváros készülő negyedik ötéves terve és a módosított általános rendezési terv. Segít a jelen tanulmányozása is. Hiszen mindaz, amit 25 év alatt elérünk, nemcsak megapozza, hanem meg is határozza a fejlődést a hetvenes-nyolcvanas években.

Mozgatható falak

1960-ban még úgy vélték: 2000-ig, vagyis negyven év alatt 260 ezer lakást építenek. Ma a Városházán azt mondják: 1970 és 2000 között több mint 400 ezer lakást lehet és kell építeni. Ugyanakkor 150 ezret lebontanak. Megújul a város, több mint egymillió pesti jut új, szebb, jobb lakáshoz.

A tervben csak az igényeket és a lehetőségeket állapítják meg. Az építész nem jósolhat, hogy milyen lesz a pesti otthon 1995-ben. Lehet, hogy elterjednek a mozgatható falak — a lakó növelheti-csökkenheti a helyiségek számát, nagyságát — s más újdonságok. De azt feltétlenül számításba veszik: "a most épülő házak 25 év múlva is állnak majd s mind több nagyobb lakás kell.

Hol lesznek a nagy építkezések? Új negyedeket Kőbánya-Újhegyen, Órmezőn, Újpalotán, Békáson és később Káposztásmegyeren építenek. Jelentősen meggyorsul az elavult városrészek felújítása is; előbb Csepelen, Erzsébeten, Újpesten, Obudán, majd a belső negyedekben.

A harmadik metró

Elkezdődött Budapesten is a metrókorszak, s már folyik a vita: melyik legyen a következő vonal az észak-déli után. Valószínű, hogy az újpest-kispesti metró után a legközelebb megépülő pálya Dél-Budát kapcsolja majd be a hálózatba. Két javaslat van: legyen nagy átlós vonal Dél-Buda és Palota között a Belvároson és Zuglón át, vagy pedig épüljön külön Budafok—Astoria vonal, s a Déli pályaudvar—Fehér út vonal új ága kösse majd össze a Baross teret Palotával. 1980-ig van idő, hogy eldöntsék a vitát.

Egyben teljes az egyetértés: a tervezett gyorsvasúthálózat megvalósítása a 400 ezer lakás megépítésének is feltétele. A hálózat része lesz a három földalatti vonalon kívül a szentendrei, a gödöllői, az erzsébeti és a csepel-ráckevei gyorsvasút is, s a legfontosabb új építkezések helyét a hét vonal — a három földalatti és a négy felszíni gyorsvasút — mellett jelölték ki.

Megépül a három nagy közúti tengely és az emeletes Hungária-gyűrű. Javasolják, hogy a Váci út—Soroksári út észak—déli tengely is emeletes legyen a Belvárosban. S a legérdekesebb új ötlet: belátható időn belül kevés lesz már a Nagy-körút és a Hungária körút, tervezzenek még egy nagy-

körutat. Kézenfekvő megoldásnak látszik a Mező Imre út és a Dózsa György út összekapcsolása.

Új városok Pest körül

A következő negyedszázad nagy változása a harmas — sőt a legújabb elképzelés szerint négyes — központrendszer lesz. A Belváros a fővárosi központ, s ekörül lesz hat városrészi, „nagyvárosi”, s több kerületi, helyi „kisvárosi” központ. Egy-egy városrészi központ, vonzásköre 200–300 ezer lakosú terület. A nagy központ módot ad, hogy itt több áruház, mozi, esetleg színház legyen, különféle szórakozóhelyek és egész üzletsorok épüljenek. Íme, mutatónak kettő, a most készülő sok javaslat közül. Az észak-budai központ, a Flórián tér mellett lesz a Duna-parti Montmartre, a közép-budai központban, a Moszkva téren pedig nagy szórakozóhelyek nyílnak. S hogy milyen hatása lesz a metrónak a fejlődésre: minden városrészi központ a földalatti gyorsvasút mellett bontakozik ki. Az észak-pesti az újpesti István téren, a kelet-pesti az Őrs vezér téren, a dél-pesti Kispesten, a dél-budai

a Móricz Zsigmond körtéren, a közép-budai a Moszkva téren. A Flórián téren kialakuló észak-budai központ is a szentendrei — a későbbi időkben részben földalatti — gyorsvasút mellett épül.

A városrészi központ és a kerületi helyi központ a legfontosabb új lehetőség, hogy tovább csökkentsék a külső és a belső negyedek fejlettsége közti különbségeket. Hasonlóan megjavítja a környező 45 község helyzetét a „környéki helyi központ”. Minden faluban nem épülhet külön ABC-áruház vagy művelődési ház, de a környéki helyi központ módot ad, hogy a környéken is fellendüljön a kereskedelem, meggyorsuljon a városias fejlődés. Környéki helyi központ lesz egyebek között Dunakeszi és Érd. Mindkét helység városossá fejlődhet. Szentendre máris a Duna-kanyar központja.

A négyes központrendszer — a Belváros, a városrészi, a kerületi és a környéki helyi központok —, amelynek megvalósítása voltaképpen már elkezdődött, egészen újfajta egységbe fogja össze majd Budapestet és a környéket, s együttes lakossága 25 év múlva eléri már a 2 millió 700 ezer főt.

Aczél Kovách Tamás